

А К Т
лісопатологічного обстеження лісових насаджень
Ківерцівського надлісництва філії “Поліський лісовий офіс” ДП “Ліси України”
на доцільність призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів

"11" квітня 2025 року

м. Ківерці Луцького району Волинської області

Комісією в складі: головного спеціаліста відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства (далі Північно-Західне міжрегіональне УЛМГ) Яни ЛИМАР, головного спеціаліста відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального УЛМГ Іван МОРОЧИНЕЦЬ, головного спеціаліста відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального УЛМГ Антона СТЕЛЬМАХА, провідного інженера-лісопатолога сектору моніторингу стану лісових насаджень філії "Вінницялісозахист" державного спеціалізованого лісозахисного підприємства "Київлісозахист" (далі - філія "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист") Василя ОРЛА, інженера-лісопатолога I-категорії сектору нагляду обліку та прогнозу філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" Олексія РАДЕВИЧА,

проводного інженера охорони і захисту лісів Ківерцівського надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» Анастасії КАЛІЩУК, помічника лісничого Ківерцівського лісництва Сергія КВАСНЯКА, лісничого Рудниківського лісництва Михайла ДРУЧКА, лісничого Мощаницького лісництва Вадима МЕЛЬНИКА, лісничого Куклинського лісництва Анатолія ЩИКА, лісничого Тростянецького (Муравищенського) лісництва Сергія ТАЧИНСЬКОГО, лісничого Тельчівського лісництва Олександра КУРДЕЛЬЧУКА в період з 07.04.2025 по 11.04.2025 року, проведено лісопатологічне обстеження (у відповідності п. 8, 9 Порядку організації та захисту лісів затвердженого постановою КМУ від 20 травня 2022 р. № 612) в лісових насадженнях, що знаходяться в постійному користуванні Ківерцівського надлісництва філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України» на доцільність призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів. Обстеженням встановлено наступне:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Муравищенське	27	38	1.2		1.2	10С3+БП	50	0.70	1	18	20	240	2	ВСР	малий та великий соснові лубоїди	слабкий
	<i>Разом ВСР:</i>				1.2											
Тельчівське	17	61	1.1		1.1	8С32БП	75	0.80	1	26	30	390	4	ВСР	малий та великий соснові лубоїди	слабкий
	51	24	1.6		1.6	10С3	65	0.80	1A	25	36	430	4	ВСР	малий та великий соснові лубоїди	слабкий
	<i>Разом ВСР:</i>				2.7											
	ВСЬОГО по надлісництву				103.6											

Лісопатологічне обстеження лісових насаджень Ківерцівського надлісництва, що належать філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України" проводилося без валки модельних дерев шляхом візуального обстеження деревостанів, а також повалених дерев на ділянці або на суміжній з нею для визначення видового складу стовбурових шкідників з метою визначення причин масового всихання лісових насаджень, стану осередків масового розмноження шкідників та хвороб лісу.

Загальна обстежена площа по Ківерцівському надлісництву філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України" складає 103,6га. По причинах розладнання в загальному по підприємству:

Бактеріальна водянка берези 3.4 га. Соснові лубоїди 98.2 га. Стовбурові гнилі 2.0 га.

Лісопатологічна характеристика обстежених насаджень:

Причиною розладнання обстежених хвойних деревостанів з головною породою сосна звичайна (С3) є діяльність комплексу стовбурових шкідників у видовому складі яких на С3 провідне місце посідають лубоїди соснові (лубоїд сосновий малий (*Tomicus minor*) та лубоїд сосновий великий (*Tomicus piniperda*), в меншій мірі - короїд вершинний (*Ips acuminatus*). В наявності дерева V-ї та VI-ї категорій стану групового розміщення (групи невеликі до 5-6 дерев). Також є дерева IV категорії стану зі слідами заселення стовбуровими шкідниками (вхідні та вихідні льотні отвори, бурова мука, під корою характерні для даних видів ходи на звалених деревах). Під деревами сліди життєдіяльності у вигляді "стриженіх" пагонів від 2-3 штук до 5-6 шт. на м². Насадження сосни звичайної (С3) характеризуються пошкодженням від слабкого (до 5%) до сильного ступеня пошкодження (більше 10%). В наявності також сухостійні дерева, в переважній більшості поодинокого та групового розміщення, які відпрацьовані комплексом златок. . Також внутрішні тканини стовбурів в місцях поширення личинкових ходів стовбурових шкідників характеризуються наявністю «синяви» яка характерна при поширенні її збудників - офіостомових грибів.

Листяні породи дерев вражені трутовиками, які викликають стовбурові гнилі берези повислої (БП), осики (ОС) та вільхи чорної (ВЛЧ): дерева берези повислої пошкоджені трутовиком справжнім (*Fomes fomentarius*) та бактеріальною водянкою, дерева осики трутовиком несправжнім (*Phellinus tremulae*), дерева вільхи чорної (ВЛЧ) трутовиком променевим (*Inonotus radiatus*) та вільховою златкою (*Dicerca alni*). Трутові гриби заражають дерева базидіоспорами через обламані гілки, морозобійні тріщини та інші пошкодження стовбурів і гілок. Характер перебігу патологічних процесів у даних насадженнях різний – наявний як комлевий тип прояву та локалізації гнилей (наявність дупел в комлевій та прикореневій частинах стовбурів дерев) так і вершинний – в кронах дерев, що призводить до прояву суховершинності (мікози), широкого поширення водяних пагонів як одного із головних показників ослаблення деревостанів.

Крім вищезгаданого, причинами погіршення санітарного стану обстежених насаджень є ослаблення і всихання дерев внаслідок їх природного старіння, внутрішньовидової та міжвидової конкуренції, несприятливих чинників середовища, що супроводжується заселенням і пошкодженням деревини стовбуровими шкідниками, які є переносниками інших патогенних мікроорганізмів

В цілому насадження є небезпечними осередками подальшого розповсюдження вторинних (стовбурових) шкідників, та відносяться до II класу біологічної стійкості.

Примітка: *відбір дерев до рубки, геодезична зйомка частин таксаційних виділів, матеріально-грошова оцінка лісосік, визначення фактичних середніх розрядів висот та діаметрів проводитимуться силами лісової охорони Ківерцівського надлісництва філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України" На момент обстеження роботи по відведенню лісосік до рубки знаходяться в початковій стадії (проведені на декількох ділянках).*

Для поліпшення санітарного стану лісів та відповідно до Санітарних правил в лісах України рекомендовано провести вибіркові санітарні рубки (ВСР) на загальній площі 103,6га.

Під час проведення даного обстеження лісовій охороні Ківерцівського надлісництва філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України" надавалась консультативна допомога з питань лісозахисту.

ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Всі виявлені даним обстеженням осередки шкідників та хвороб лісу поставити на облік до книги обліку шкідників та хвороб лісу.
2. Відповідно п. 5 Санітарних правил в лісах України скласти перелік заходів з поліпшення санітарного стану лісів (додаток 1) та погодити з філією "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" та Північно-Західним міжрегіональним управлінням лісового та мисливського господарства.
3. Рубки провести згідно Санітарних правил в лісах України.
4. З метою недопущення появи та розповсюдження стовбурових шкідників та збереження технічних якостей деревини рубки з поліпшення санітарного стану лісів необхідно провести в максимально стислі терміни.
5. Порубкові залишки і неліквідну деревину потрібно подрібнювати та розкидати рівномірно по ділянці, для недопущення розвитку осередків стовбурових шкідників.

Акт складений в чотирьох примірниках:

- 1-й - Філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист";
 2-й - Північно-Західному міжрегіональному управлінню лісового та мисливського господарства;
 3-й - Філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України"
 4-й - Ківерцівському надлісництву Філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України"

ПІДПИСІ:

Провідний інженер-лісопатолог сектору нагляду обліку та прогнозу філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист"

Інженер-лісопатолог 1 категорії сектору нагляду обліку та прогнозу філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист"

Головний спеціаліст відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства

Головний спеціаліст відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства

Головний спеціаліст відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства

Провідний інженер охорони і захисту лісів філії «Поліський лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Помічник лісничого Ківерцівського лісництва Ківерцівського надлісництва філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України"

Лісничий Рудниківського лісництва Ківерцівського надлісництва філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України"

Лісничий Мощаницького лісництва Ківерцівського надлісництва філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України"

Лісничий Куклинського лісництва Ківерцівського надлісництва філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України"

Лісничий Тростянецького (Муравищанського) лісництва Ківерцівського надлісництва філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України"

Лісничий Тельчівського лісництва Ківерцівського надлісництва філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України"

Василь ОРЕЛ

Олексій РАДЕВИЧ

Яна ЛИМАР

Іван МОРОЧИНЕЦЬ

Антон СТЕЛЬМАХ

Анастасія КАЛІЩУК

Сергій КВАСНЯК

Михайло ДРУЧОК

Вадим МЕЛЬНИК

Анатолій ЩІК

Сергій ТАЧИНСЬКИЙ

Олександр Курдельчук